

TEN GELEIDE

Vakantie: spanning – inspanning - ontspanning

Het was een spannende periode. Eerst was er de wereldbeker voetbal daarna de ronde van Frankrijk en tussendoor waren er de talrijke muziekfestivals, beachparty's, enz...

Onze fraterniteiten hebben echter geen podiumplaats bereikt, een beker gewonnen noch grote aantallen gescoord op de ingerichte activiteiten.

Wij hebben het over een andere boeg gegooid en kozen voor ont –spanning. Dit is een woord dat je op verschillende wijzen kunt begrijpen. Hier is het niet bedoeld als hebben we in onze luie stoel gezeten... nee, onze accenten lagen op bezinning, inkeer, gebed, ontmoeting, vriendschap, enz...

Zo waren we begin juli samen met de leden van de Nationale Raad. Geert Devolder was er voor de 2de maal bij. In deze brief vinden jullie een artikel van zijn hand. We hopen dat het een uitnodiging is om, na de woelige periode in onze kerk door kindermisbruik, aan de hand van het artikel een gesprek te voeren. Dit negatief gebeuren kan bijdragen tot verdieping en een nog authentiekere navolging van Jezus naar het voorbeeld van broeder Charles.

De Bijbelsprokkels brengen ons naar de vroege Christenheid waar de vrouwen door hun gastvrije, open en zelfstandige houding een toevluchtsoord vormden. In de middenkatern gaat Johan dieper in op de correspondentie tussen Charles de Foucauld en Marie de Bondy.

De verslagen van de miniretraite alsook van de vakantieretraite spreken ook in die zin. Doorheen de brieven van Charles de Foucauld aan zijn familie en vrienden leren we andere facetten uit zijn leven te ontdekken. Is het niet wonderbaar dat zoveel mensen uit de omgeving van broeder Charles zijn brieven bewaard hebben? Hadden ook zij het gevoel dat die man iets uitstraalde?

Oktober komt eraan met de volgende bezinningsdag... We hopen op een talrijke opkomst!

Als je de verslagen leest van de priesterfraterniteiten en de kleine zusters zal je zien dat ook zij niet stilgezeten hebben.

De tijd gaat snel... Bij het begin van het schooljaar wensen we alle kinderen en jongeren een vruchtbaar jaar toe en aan al onze lezers deugddoende wensen we verdiepende gesprekken zodat we in echte liefde mogen groeien tot vredevol samenleven.

Vanneste-Tyberghien Rita

BIJBELSPROKKELS

Purperverkoopster bekennt kleur

Zoals op elke sabbat was Lydia naar de bidplaats aan de oever van de rivier in Filippi gegaan. Daar verzamelden de Joodse vrouwen om te bidden. Lydia was zelf geen Joodse, maar Romeinse. Ze was een welstellende zakenvrouw, die in purperen stoffen handelde en een heel huishouden onderhield. Er woonden niet veel Joden in Filippi. Zelfs het voorgeschreven aantal van tien mannen om een synagoge te stichten was er niet. Maar de vrouwen kwamen wel bijeen, om te bidden en samen te zijn. Lydia mocht dan een heidense zijn, ze voelde zich aangetrokken tot de Joodse godsdienst. Zonder zich volledig aan te sluiten, ging ze toch graag naar de bijeenkomsten en gebedsmomenten.

Maar deze sabbat was er iets meer: ze hadden gasten in hun midden, Paulus, Lucas en Silas, Joden van over zee, uit Jeruzalem. Ze kwamen bij hen en vertelden niet alleen over God maar ook over de Zoon van God, Jezus die gekruisigd was en verrezen. Lydia luisterde en luisterde, en werd geraakt. Ze werd zo geraakt dat ze zich onmiddellijk liet dopen, zij en haar hele huishouden. En ze zei tegen Paulus en zijn metgezellen: "Als je van oordeel bent dat ik werkelijk in de Heer geloof, kom dan in mijn huis en neemt daar uw intrek". En ze drong bij hen aan. Later, als Paulus en Silas uit de gevangenis komen, gaan ze naar haar huis: een wijkplaats, een knooppunt voor de verdere heidenmissie van Paulus, de eerste christengemeente op Europese grond.

Lydia is in veel opzichten uniek. Ze was een van de weinige vrouwen die zelfstandig handelde: ze had een zaak en onderhield een huishouden. Ze was afkomstig van de stad Tyratía, een stad in het district dat Lydië. Vandaar haar naam die 'de Lydische vrouw' betekent. Er is een grote mogelijkheid dat ze een vrijgeworden slavine was: slaven werden vaak naar de streek van afkomst genoemd, en daarbij was de purperhandel een typische nijverheid voor vrije slaven. Lydia had haar afkomst mee, want Tyratía was gekend om zijn purperindustrie. In ieder geval was ze welstellend geworden, want purper was een luxeproduct, dat gebruikt werd als lippen- of wangenrood en om feestkledij te verven. Men kan wel zeggen dat ze zich gevestigd had: ze had een brede horizon, was welstellend, en had een religieuze keuze gemaakt voor het Jodendom. Wat kon Paulus haar nog meer brengen? Niets, zo lijkt het.

Het is ook Paulus niet die haar raakt, het is God zelf. "Ze hoorde toe en *de Heer* maakte haar hart ontvankelijk voor wat er door Paulus gezegd werd". Ze is er zo door benomen dat ze zich laat dopen, wat ook al uniek is: de eerste die zich op Europese grond laat dopen, is een heidense vrouw. Dit is anders dan in het Jodendom, waar het de man is die het teken van het verbond

draagt, en de vrouw daar als automatisch bij aansluit. Als God haar hart heeft geopend, stelt zij haar huis open voor die vreemdelingen Paulus, Lucas en Silas. Zo wordt ze ook de eerste heidense waar Paulus een verblijfplaats heeft, een doorbraak voor zijn verdere traject: de apostelen richten zich niet alleen tot de Joden, maar ook tot de heidenen.

Gastvrijheid en openheid naar de heidenen toe, het zijn twee thema's die Lucas graag gebruikt. Niet voor niets zullen we dus parallellen vinden in zijn Evangelie en de Handelingen. Vinden we die openheid en zelfstandigheid niet terug bij Marta, die Jezus in haar huis ontving? En is het luisteren van Lydia niet te vergelijken met Maria, die als een leerling aan zijn voeten zat?

Heel betekenisvol is het thema van het 'dringend uitnodigen'. Dezelfde formulering vinden we nog een keer terug in Lucas' werk, met name in het verhaal van de Emmaüsgangers: "En ze drongen bij Hem aan: blijf bij ons". De gastvrijheid naar de vreemde pelgrim uit Jeruzalem die anders de gevaarlijke avond in moet, vinden we nu terug bij Lydia: de drie Joden krijgen bij haar onderdak en bescherming tegen de vijandige Romeinen. Nog een parallel: bij de Emmaüsgangers brandde hun hart toen Jezus over zichzelf sprak; bij Lydia wordt haar hart ontvankelijk voor de woorden over Jezus. En tenslotte: zoals bij de Emmaüsgangers wordt er ook bij Lydia thuis iets nieuws gesticht. Niet voor niets is de eucharistie en de uitleg van de Schriften in de eerste eeuwen vooral een huiselijke aangelegenheid.

(Hand 14,11-40)

Barbara Focquaert

SECULIERE FRATERNITEIT

MISBRUIK IN DE KERK – EN NU???

Misschien begint het al wat afgezaagd te zijn. Maar toch. Het heeft ons allen diep en ten diepste geraakt. Een kerkleider die zich te buiten gaat aan kindermisbruik. Als gelovige, (zowel individueel als binnen de kerkgemeenschap), is ons vertrouwen geschokt. Wonden worden open gereten, verdriet overmant ons, haatgevoelens en zeker boosheid steken de kop op, we weten nauwelijks hoe we onze afschuw en verontwaardiging kunnen uitdrukken.

De Kerk neemt stilletjes aan haar verantwoordelijkheid op, al lijkt het aarzelend. En dus blijft de vraag: is de Kerk bereid afstand te doen van de fundamentele oorzaak van het misbruik – MACHT. En hoe wordt dit dan vertaald binnen de kerkstructuren? Zal de Kerk de nodige stappen kunnen doen om zich opnieuw te integreren in de maatschappij. Men belijdt van wel, maar zal zich dat ook zo daadwerkelijk voltrekken?

Als gelovige weten we helemaal niet hoe we daar nu mee om moeten gaan, daar waren we niet op voorbereid. Maar toch liggen er echter zoals altijd in de onmogelijkste toestanden ook onvermoede kansen. Kansen om een nieuwe weg in te slaan en naar de kern van het geloof te gaan, aangepast aan deze maatschappij die er toch wel fundamenteel anders uitziet dan 2.000 jaar geleden, maar waar het evangelie nog even actueel is en moet zijn.

De kerk wordt gemaakt door gelovigen en als gelovige hebben wij niet alleen het recht maar zelfs de plicht om bij de talrijke vragen stil te staan, om onze Bron te zoeken en op een durvende manier antwoorden te zoeken.

De vragen stellen zich op vele terreinen en vanuit vele invalshoeken. Er zijn geen eenduidige en voor de hand liggende antwoorden. Een periode van loutering en herbronning dringt zich op. Morgen kunnen we niet zomaar terug overgaan op de orde van de dag. Het geeft totaal geen zin om de storm te laten overwaaien om nadien ongestoord dezelfde weg verder te zetten. Dit moment van catharsis moet lijden tot een nieuwe en herboren Kerk. Een Kerk die gevormd wordt door de gelovigen zelf zoals de eerste christenen, maar dan in de wereld waarin wij leven, ook zoals de eerste christenen.

Geert Devolder

Ik wil jullie uitnodigen om samen de weg van loutering en herbronning in te gaan op zoek naar de vele antwoorden, op zoek naar hoe we basiskerk kunnen zijn, hoe we dit gestalte kunnen en willen geven. Op zoek naar de unieke kansen die dit momentum ons geeft. Op deze weg zullen we echter eerst samen de traumatiserende gebeurtenissen moeten verwerken aan de hand van de vele vragen die op ons afkomen. Vanuit die vragen en antwoorden kunnen we bouwen en werken aan deze nieuwe toekomst.

- Wat is dat eigenlijk – misbruik?
- De rechten van de slachtoffers – hoe zit het daarmee?
 - o Juridisch
 - Genoegdoening
 - Schuldvraag en straf
 - Schadevergoeding
 - o Psychologisch
 - o Ethisch – moreel
- Tegenover rechten staan plichten?
 - o Wat is dat dan?
 - o Het leven terug in eigen handen nemen?
 - o Vergeten en vergeven?
- Wat houdt dat in - geloven?
 - o Boete en barmhartigheid
 - o Aanvaarden en vertrouwen
- Wat is dat eigenlijk – basiskerk – (basis-)gemeenschap?
- In welke relatie moeten gelovigen staan tgo hun Kerk?
- Kerk en macht
 - o Het verhaal van de emoties – hoe is dit mogelijk?
 - o Hoe kunnen wij onze leiders bevragen?
 - o Hoe democratisch moet de kerk dan zijn?
- Het uitzicht van basismilieus in de toekomst
- Rol van de basismilieus in de Kerk

Bij dit alles mogen we onze relatie tot de spiritualiteit van Charles de Foucauld niet vergeten: de authentieke evangelische benadering. Hoe dit allemaal doen met zin voor de minste in de maatschappij, in het verborgene, in het gewone leven van elke dag??

Geert Devolder

VERSLAG MINI-RETRAITE

Een herinnering aan de miniretraite van 13-15 mei, met Marleen Van Parys

Charles de Foucauld heeft onthutsend veel brieven geschreven. We kennen er meer dan 6400. Veel brieven zijn nog niet vrijgegeven, b.v. maar 1/10 van wat hij schreef aan zijn nicht Marie de Bondy. We bekeken stukken van zijn vrijgegeven brieven aan deze vrouw die een tweede moeder voor hem werd,

ook wat briefwisseling tussen Huvelin en Marie de Bondy, en ook een getuigenis van haar zoon François over zijn ontmoeting met Charles. Maar vooral keken we naar brieven die hij over een periode van meer dan 40 jaar schreef aan zijn levenslange vriend Gabriel Tourdes. Zo leerden we Charles kennen langs zijn kameraadschap en vriendschap.

Onze gids was kleine zuster Marleen Van Parys. Ze liet ons zien hoe Charles groeide, en hoe de vriendschap Charles' ommekeer overleeft, ook al blijft Tourdes ongelovig. We leren "en passant" wat bij over familieleden en over hun levensomstandigheden. 't Was weer veel te snel gedaan, we hopen op nog wat meer herbronning in komende retraites. Dank je, Marleen, het was helemaal niet "mini" qua inhoud!

Zoals altijd was de ontvangst in Ter Loo hartelijk en het eten lekker. Buiten was het flink fris, maar de verwarming stond aan.

Een bijzonder woordje van dank voor Geert die voor de nodige apparatuur kon zorgen en voor Guido die voorging in de sloteucharistie.

Lieve en René

Charles de Foucauld of Charles de Jésus ...

*Mijn grote broer die me in alle stilte heeft begeleid sedert jaren.
Uw blik heeft mijn hart doorboord zonder veel te weten over Uw leven.
Ik heb een grote Liefde gevoeld, een vreugdevolle en volhardende Liefde.
Daarna heb ik deze totale overgave begrepen, dit vredevolle vertrouwen die uw leven heeft gericht zonder enige aarzeling.
God is Onze Vader, Hij is Papa, Hij is Veiligheid, Hij is Liefde.
Broeder Charles, Wil mij helpen in uw stappen te treden en uw voorbeeld te volgen.
Help mij opdat ik mij, ondanks alles, ook in deze totale overgave en deze vreugde zou durven geven.
Help mij om klaar te zijn om alles in mijn leven te ontvangen met vertrouwen en vreugde.*

Leve de Liefde

Leve de overgave

Leve de Vreugde

Met de Heer.

(een vrije vertaling door Geert Devolder)

VAKANTIERE TRAITE 18 – 23 juli 2010

Verschillende mensen zorgden voor een kort dagverslag, elk volgens zijn of haar creatieve inspiratie.... We waren ook heel blij met het bezoek van Bernadette Masereel, Europees verantwoordelijke, en van Annie Leroy, op bezoek uit Kameroen. Ook haar reactie kunt u hieronder lezen (donderdag).

Maandag 19 juli

Een warme zon
een stemmig morgengebed,
het is goed er te zijn
in Ter Dennen

Een gezellig ochtendontbijt
we kunnen weer zijn
voor God en voor elkaar.

Charles de Foucauld
man van relaties
ontmoeten in brieven
contact zoekend met
mensen, familie, vrienden.

Vieren Eucharistie
vergeving van onze kronkelwegen
geen offer, maar gerechtigheid
woorden van Schrift
waarden van Jezus.
een middagmaal met rijst
voedsel voor zoveel mensen
op aarde, dag na dag.

Mogen genieten van een middagwandeling
bomen, gesprekken
een zingende stop
bij Maria die ons Jezus gaf als mens.

Mensen worden aan elkaar
in luisteren,
in contemplatieve dialoog
aanklagen ons lijden
herkennen ons lijden in anderen.

Avondmaal lasagne
gesprekken over God
niet-christenen duiden in woorden.

Diapresentatie van
het Straatsburg van Foucauld
ontspannende atmosfeer
gegiecheld, vermoeidheid van een dag.

Avondgebed bracht rust
biddend voor veel mensen.

De bar gaat open
liefhebbers komen langs
een trappist hier in bier
verder trappisten voor God
staande voor God
voor zijn mensen.

De maan waakt
over de wereld
van de avond
nog enkele stemmen buiten
deuren sluiten,

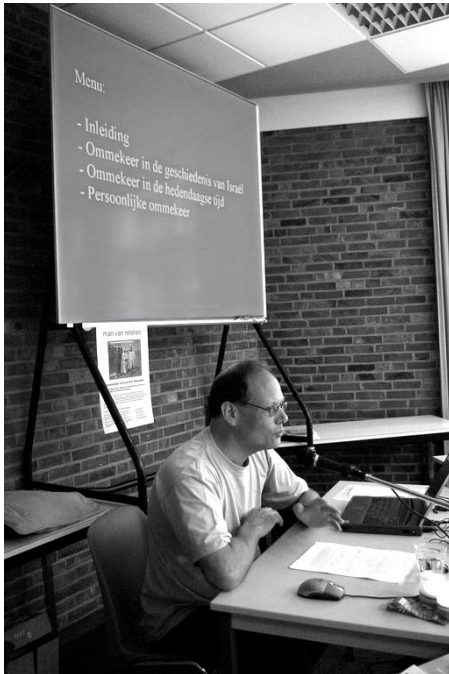
wakend voor God
slapend met God
morgen een nieuwe dag
met God.

Charles de Foucauld
mens van relaties
wij zoeken naar verbondenheid
in relaties met de Andere
de ander...
DANK!

Mariette

Dinsdag 20 juli – Voormiddag

De Gastpredikant Koos Witteman had het over ***Ommekeer***

De Kerk in de tijd van Charles is niet meer de Kerk van nu.

De mens groeit mee met zijn tijd.

Ik ben zoals ik nu ben, door God gewild.

De mens heeft zijn medemens nodig als referentie naar God.

Kern

- God gewoon toelaten in ons hart
- Lichaam, geest en geldbeurs ten dienste stellen van de ander.
- Mijn naam maakt geschiedenis bij God.

God houdt van ons zoals we zijn.

Hij houdt zoveel van ons, om ons te laten zoals we zijn.

Namiddag

Voor de sportieven : **grootse fietstocht** (20-30 km)

Door de bossen en langs het water.

Avond : Gespreksgroep – film (in de tijd van toen).

Zr. Trees Ollivier

Woensdag 21 juli

Gastspreekster: Christof Bogaert

Nationale feestdag of niet wij gaan door met het gewone dagritme van deze retraite.

Na het ochtendgebed, het ontbijt, de afwas, de stille tijd heeft Christof voor ons een referaat naar voor gebracht over verschillende etappes in het leven van

Broeder Charles waarin zijn 'falen', zijn 'zoeken', een heroriëntering teweeg brachten.

Uit zijn brieven blijkt hij telkens opnieuw gedreven te worden door een innerlijke onrust tot grotere navolging van Jezus. We zagen hoe hij telkens opnieuw op zijn grenzen botst maar één ding is zeker dat hij via dit falen ontdekt dat Godsdienst geen dwaasheid is, dat godsdienstonderricht heel belangrijk is en dat het bestuderen van en bezinnen met het evangelie levensnoodzakelijk is voor hem.

De aansluitende eucharistieviering stond ook in het teken van inkeer en ommekeer.

De namiddag brachten we door in de Kalmthoutse heide; een domein dat zich voor 45% in Nederland en voor 55% op België Belgisch grondgebied bevindt. We waren net schoolkinderen die de natuur bestudeerden. Via de deskundige leiding van de gids weten we nu meer over het natuurbehoud van deze streek, kennen we de verschillende soorten heide, weten we meer over de vennen, mestkevers, mieren, pijpenstrootjes, de zandzegge, blauwe gentiaan enz...

Na een fikse wandeling hebben de koks gezorgd voor een gezond avondmaal.

Deze dag kan niet meer stuk en in de avondrust herinner ik mij de spreuk op de molensteen: 'Met de natuur als gids kunnen we onmogelijk verdwalen', maar wij voegen eraan toe: 'met Jezus en Broeder Charles als gids volgen we het juiste pad'.

Rita Tyberghien

Donderdag 22 juli

Een nieuwe dag
met Magdala
lijden en boeteviering
het dagthema.

Niet zomaar een schema
in onze wereld
met haar genotscultuur.

We luisteren
we bekennen
krijgen en geven vergeving
vieren verzoening.
mensen nemen afscheid
nieuwe mensen komen.

Vrije namiddag
elk gaat zijn weg
zoekend naar vakantiegevoel
in een fraterniteitsretraite.

Sommige zoeken waarheid
in gesprek
Charles de Foucauld
gaf vriendschap.

Charles de foucauld
leerde te ontvangen
we ontvangen veel deze week....

We zongen de dagsluiting bij de broeders trappisten
genoten van sangria
van Ria
puzzelden met Rita.

Straks mogen we weer rusten
de Heer geeft ons voor
de voorlaatste maal vergeving.
Keer op keer

en wij danken de "Grote Liefde"
en elkaar.

Mariette

Annie Leroy - impressies van de bezoekdag

Dankbaar om de dag van gisteren met de broers en zussen van de Foucauld familie, Gods liefste zonnestraal in deze vakantie 2010. Dank om het vriendelijk onthaal. ik wist me meteen opgenomen.

We deelden een zeer fijn verzorgde eucharistieviering op het feest van de heilige Magdalena 22 juli.

Het bezinningsboekje is met zoveel aandacht samengesteld: de keuze van de uittreksels uit de Kleine Gids van de Seculiere Fraterniteiten van Charles de Foucauld en de brieffragmenten van broeder Charles zijn zeer raak bij het thema "Man van relaties".

Wat mij persoonlijk treft het is getuigenis van François de Bondy (p.59...). Ik zie de houding van broeder Charles tegenover zijn neef als de ontmoeting van Maria Magdalena met Jezus van Nazareth en ik weet mij opgeroepen tot naleven van deze goedheid en nederige zachtheid.

"Hij probeerde mij niet de les te spellen, hij hield van het gepassioneerd zijn in mij" (François de Bondy) - "Ik weet dat je een roman hebt geschreven, als je me er een exemplaar kan geven zal ik gelukkig zijn het te lezen. - Maar het is

Seculiere fraterniteit

geen werk dat u zal bevallen, kozijn Charles. - Waarom? Ik weet wat het is... ik heb ook geleefd... het moet heel goed zijn (François de Bondy citeert het gesprek met broeder Charles) ...

Hij had niets gezegd dat mij in de war had gebracht, het was dat ongelooflijk geluk dat van hem uitging dat alles had beheerst.

Broeder Charles is een man van relaties met de Andere en met veel anderen. "Er zijn voor God" en "er zijn voor de velen die God naar je toestuurt om hen zijn Liefde te geven"

dit is zijn leven, moge het ook het onze zijn!

Dank u!

Annie Leroy

Wij als toehoorders vonden het een toffe retraite!
We danken dan ook klz. Ria Van Luchene, Koos Witteman en Christof Bogaert
voor hun intense voorbereiding!

KOMENDE!!!

Fratdag in Gent op 17 oktober 2010 met Luc Frenay Priester-in-beweging: tussen woestijn en oases in, ingaan op je roeping.

Luc Frenay is pastoor in Poperinge en mede-verantwoordelijke voor de priesterfraterniteit in Vlaanderen. Velen kennen hem nu ook van zijn inzet voor en op de familiedag van 5 april II.

De bijbelse figuur die de rode draad vormt van onze frattedag is Hosea. Deze gehuwde man, zeer beproefd, komt tot een beeld van Gods droom over menselijke relaties. Breng je Bijbel mee!

In de voormiddag deelt Luc uit zijn leven als priester in een federatie. Daarna krijgen we tijd, individueel en in groep, om na te denken hoe wij het zelf zouden aanpakken: dagtaak en geloofsverdieping.

In een tweede conferentie gaat het over de zoektocht naar die roeping. Hier kunnen we Charles als voorbeeld nemen. Roeping heeft te maken met wie Jezus mag zijn in ons leven. Ondanks ontgoochelingen vinden we de weg naar aanbidding. We sluiten af met een eucharistieviering, waarin na de communie een stille aanbidding ingebouwd is.

Deze bezinningsdag gaat door op zondag 17 oktober 2008, van 9.30 u. tot ongeveer 16.30 u., bij de Kleine Zusters in de Reinaertstraat te Gent. Alle leden en vrienden van de spirituele familie zijn welkom. De kleine zusters zorgen voor koffie en soep 's middags. Breng zelf brood mee.

Je wordt uitgenodigd, maar niet verplicht, om 9 EUR bij te dragen in de kosten.

Meer info en inschrijven, graag tegen 3 oktober, bij Lieve en René Haentjens, rene.haentjens@skynet.be, 09-230.88.48.

Als je kinderen wil meebrengen naar de frattedag, neem dan zo snel mogelijk contact op met ons.

PRIESTERFRATERNITEITEN

Retraite priesterfraterniteiten Wavreumont 2010

Van 4 tot 10 juli waren we met 15 fraterniteitspriesters samen in Wavreumont voor onze tweejaarlijkse retraite.

Priester historicus Pierre Trouillez nam ons mee naar het begin van onze christelijke geschiedenis. Hij vertelde in acht conferenties hoe de kerk vanuit een zelfstandige positie over een staatsgodsdienst toch doorgroeide na het verval van het West-Romeinse Rijk naar een gevestigde waarde.

In de eerste drie eeuwen groeide kerk als godsdienst en gemeenschap tot 8 percent van de bevolking van het Romeinse Rijk. Naast de vervolgingen en het martelaarschap waren nog andere factoren belangrijk voor die groei: de Pax Romana, het goede wegneten, het zoeken naar goede moraal en het groeien eenheidsgod. In dit gunstig klimaat kon het christendom gedijen.

Het martelaarschap was vooral te wijten aan het feit dat de christenen geen offer wilden brengen aan de staatsgoden, minder aan de onverdraagzaamheid van hun tijdgenoten. Ook verlegde het centrum van de kerk zich van Jeruzalem naar Rome door verwoesting van stad Jeruzalem. Rome waar Petrus en Paulus als martelaren werden vereerd en dat ook het centrum van

de politieke en economische wereld was. Het christendom kwam ook los van het Jodendom, al waren de synagogen over het gehele Romeinse Rijk de eerste plaatsen waar de verrijzenis van Christus werd verkondigd.

In de tweede eeuw ontstaat de huidige structuur van de kerk met bisschoppen, priesters en diakens. Het is ook de tijd van de apologetica, het zich verantwoorden voor het geloof tegenover de heidenen, en het uitdrijven van ketterijen. Ook ontdekken de heidenen dat het christendom iets meer biedt dan de andere religies waar enkel de tempeldienst van belang was. De christenen vormen een gemeenschap. Er is zorg voor alle mensen, vooral naar de zwakken en arme toe. Het valt op dat die zorg uitgaat naar heidenen en christenen.

In de derde eeuw ontstaat de christelijke theologie. In Alexandrië ontstaan naast de opleiding van de doopleerlingen (het catechuminaat) ook de verdere vorming van christenen. Rond een christelijke leraar komen intellectuelen samen om hun geloof uit te diepen. Hier is het opnieuw zo dat zowel christenen als heidenen deelnemen aan deze vorming.

Zo is de kerk in die eerste eeuwen een gemeenschap van broeders en

zusters; een gemeenschap van heiligen en zondaars; en een geordende gemeenschap rond bisschoppen, priesters en diakens. Doorheen de eeuwen zal dit zijn sterke en soepelheid bewijzen.

Met keizer Constantijn wordt de kerk een instituut ten dienste van de staat. Zijn zoon Constantius zal er een staatsgodsdienst van maken. Gedwongen bekeringen of de

kerstening doen de kerk groeien, maar brengt niet iedereen naar de kerk. De priester krijgt een nieuwe plaats, hij mag voorgaan in de liturgie en preken namens de bisschop. De liturgische kalender wordt ingevoerd. Naast de paastijd wordt ook de kersttijd ingevoerd. 25 december het heidense feest van de overwinning van het licht krijgt een nieuwe betekenis: de geboorte van het 'licht van de wereld' Jezus Christus. De relieken van de Martelaren winnen aan belang, en de caritas ontstaat, instellingen waar armen en zieken opgevangen worden. Ook het monnikenwezen ontstaat.

SPIRITUALITEIT

MADAME DE BONDY

CORRESPONDENTIE VAN BROEDER CHARLES AAN MEVROUW DE BONDY

(vervolg katern 1)

Daarop volgen dan de tragische jaren van 1914-1918. Nog vooraleer de vijandelikheden beginnen wordt het hart van mevrouw de Bondy twee opeenvolgende keren door rouw getroffen: in de maand mei sterft op een zeer christelijke wijze haar zoon Robert na anderhalf jaar ziekte. Hij laat twee kleine kinderen na. In juni eindigt voor gravin de Flavigny een vijfendertigjarige lijdensweg. Bij de eerste oorlogsdreigingen spoedt burggravin de Bondy zich naar Dijon om er van haar zoon Jean afscheid te nemen, die bij de luchtmacht -die nog in de kinderschoenen staat- dienst gaat nemen. Gedurende heel het verloop van de oorlog zal zijn plaats beven van schrik. Liefst zou ze in Parijs gebleven zijn, vlak bij de nieuwsbronnen. Ze voelt echter aan dat haar plicht haar te La barre weerhoudt, waar de plattelandsbevolking de gewoonte had bewaard naar het kasteel te komen om zich te laten troosten en verzorgen, want de geneesheren waren zo ver verwijderd.

In 1916 verwittigt kleine broeder Charles zijn nicht dat hij in gevaar verkeert. Wanneer haar dochter haar mededeelt dat mevrouw de Blic zopas verontrustende berichten ontving van haar broer, begrijpt ze onmiddellijk het drama van Tamanrasset. Voor haar was het een zware slag, want sinds zevenenveertig jaar had de innerlijke verbondenheid van deze twee zielen niet opgehouden verder naar elkaar toe te groeien. Nooit had mevrouw de Bondy gewild dat ook maar enige allusie zou gemaakt worden op de door de Voorzienigheid beschikte rol die zij zou gespeeld hebben bij de bekering van haar neef. Maar ze weet zeer goed dat zij, door genade, de moeder van de kluizenaar van de Sahara is. Kleine broeder Charles moet reeds vanaf hun eerste ontmoetingen het voorgevoel gehad hebben dat, doorheen die krachtige levensovertuiging van zijn nicht, doorheen haar nooit schipperende, sterke en innige liefde tot de Heer en haar zo sterk door het Absolute aangetrokken hart, hem eens het leven zou gegeven worden. "Indien het mij gegeven wordt. U bij de Heer terug te zien, wat zal ik dan anders kunnen doen dan in tranen uit te barsten van ontroering, van geluk, van dankbaarheid, en u zeggen dat ik in de hel

was en dat u me naar de hemel hebt geleid (12 januari 1891)”

Voor dat gelukzalig terugzien, blijft er voor mevrouw de Bondy nog achttien jaar op aarde door te brengen. Haar zoon Jean wordt haar, op het einde van de oorlog, op wonderbare wijze ongedeerd teruggeschonken. Hij huwt in 1919 met juffrouw de Rochebouet en vestigt zich op het kasteel van Romefort, heel dicht bij La Barre waar mevrouw de Bondy voortaan eenzaam leeft – behalve tijdens de vakanties; wanneer graaf en gravin de Forbinen hun drie kinderen op bezoek zijn. Zoals in de Rue Monceau te Parijs, waar ze zich gedurende de oorlog gevestigd had, ontvangt grootmoeder graag haar kinderen en haar zeven kleinkinderen. Elk jaar verblijft ze voor een korte tijd bij haar dochter te Les Issarts.

Maar op het einde van haar leven, zegt ze vaarwel aan Parijs en trekt zich – zo denkt ze – definitief te La Barre terug. Daar geniet ze van de stille en voortdurende aanwezigheid van Jezus in het tabernakel; en indien ze niet meer –net zoals vroeger– kazuifels en ciborieversieringen kan borduren voor haar Meester, doet ze dit verder door hem te kleden in de persoon van de missionarissen en van de armen voor wie ze breif of haakt.

Ernstige tekenen in haar gezondheidstoestand verontrusten in 1933 haar kinderen. Kleine en veelvuldige hartaanvallen zijn wellicht benauwende voortekens voor een nakend einde? Zou de beloning van dit welgevuld leven gekomen zijn? Het lijkt dat God vooreerst aan deze uitzonderlijke christen vrouw, nog de genade van een totale onthechting heeft willen schenken, zoals kleine broeder Charles het voor haar zou gewenst hebben. "Ge zult beproefd worden voorwaar niet meer dan ik er God om vraag,... echter wel meer dan een gebrekkige genegenheid zou veroorzaakt hebben." (19-1-1890)

Op 15 augustus ontstaat er brand in het kasteel van La Barre. De brand ontstaat door de onhandigheid van de kamermeid bij het vullen van de lamp in de kapel. Het kasteel gaat geheel in de vlammen op. Met grote moeite kan men twee salons redden en de kostbare brieven van kleine broeder Charles aan zijn nicht. In twintig minuten ging alles

verloren, het aandenken aan zovele jaren werd vernietigd...

In deze algehele onthechting eindigt mevrouw de Bondy haar leven. Haar kinderen hadden voor haar een klein gemeubeld appartement gevonden, niet ver van de St Augustinuskerk waar ze zo vaak gebeden had.

Op 15 maart 1934 doet ze een val die de oorzaak is van bloedaandrang en op 19 maart keert ze heilig terug naar God, gesteund door het stille gebed dat heel haar leven had geleid. "Gezegend zijt gij, mijn lieve nicht, dat onze Heer u beware, alle ogenblikken van uw leven en in het uur van uw dood!... Moge zij ons aan Zijn voeten verenigen! Gezegend zijt Gij, onze Heer" (12 januari 1891)

Uit de zeer talrijke brieven aan deze vrouw die zulk een grote rol had gespeeld in het bekeringsproces van Charles en in zijn verdere groei in dat nieuw ontdekte christelijk leven willen we enkele passages citeren. We beperken ons tot de correspondentie vanuit Tamanrasset en de wat verderop liggende Assekrem.

In totaal zijn er vier periodes van verblijf in dat diepe zuiden van Algerije.

We mogen vooraf aanstippen dat broeder Charles eigenlijk een onrustige persoon was, altijd bezig met nieuwe plannen, nieuwe uitdagingen, hij die, zo dacht hij althans, hield van rust en stilte. Hoe zeer hij ook man van beschouwing en gebed geweest is toch was hij eigenlijk zeer sterk een man van actie: voortdurend ziet hij appèls, uitdagingen, om op tocht te gaan naar de Toaregs, maar eenmaal bij de Toaregs steeds weer verder willen trekken naar nederzettingen en mensen en militairen die hij meent te moeten bezoeken in het kader van zijn groots missioneringproject.

Op 22 juli 1907 schrijft broeder Charles:

"Mijn levenswijze is heel eenvoudig: het monastiek leven met gebeden, lezingen, werken, alle ogenblikken van de dag geregeld en op vaste tijden, het handwerk vervangen door het Touareg-lexicon-werk.

Zoals een broeder portier in een klooster word ik enkele malen onderbroken door iemand van buiten die me roept (...) Het zijn de armen die van tijd tot tijd aan mijn deur komen kloppen; ik heb geen andere bezoeken op dit ogenblik; alles wat enige fortuin heeft is op 300 of 400, 600 of 700 km van hier op plaatsen waar het geregend heeft; alleen de armen, zonder kamelen om te reizen, zijn vastgespijkerd op kleine afstanden... Ik heb een werkelijke troost omdat ik deze arme hongerigen een weinig kan verlichten; ik had, toen ik een jaar geleden van hier vertrok, een aanzienlijke voorraad graan achtergelaten, aanzienlijker dan ik gewoonlijk aanleg, naar mijn zin een te grote voorraad, ik zegen Jezus nu dit gedaan te hebben. Hij is het zonder twijfel die mij dit heeft laten doen, want de voorraad vindt nu een goed gebruik. De goede God heeft mij een grote genade gegeven. Een wijziging in de legerorganisatie in het uiterste Zuid-Algerië heeft onlangs plaats gevonden .Mijn vriend Laperrine zal voortaan In-Salah bewonen...Ik verlang zeer om mijn werken aan de Touareg taal te eindigen. Ik beschouw het als een plicht ze te doen maar ze mogen mij niet teveel opsorpen en niet teveel jaren van mijn leven nemen... Ik wil me dus haasten om af te werken; daarvoor heb ik twee of drie maanden werk nodig, samen met een inlander 'Ben Messis' is zijn naam. Hij zal met september en oktober in In-Salah zijn, zegt men mij."

We weten dat broeder Charles een ernstige verzwakking heeft doorgemaakt begin 1908 en toen door de zorgen van de Touaregs er weer boven op kwam.

In de volgende brief, daterend van 26 januari 1908 aan madame de Bondy beschrijft hij die crisis:

Ik heb nog eens mijn reisplannen voor Beni-Abbes moeten wijzigen; ik heb besloten hier de lente en de zomer door te brengen en slechts naar Beni-Abbes te gaan tegen het einde van de herfst, om er de winter door te brengen en hier terug te keren in de lente van 1909, als het God belieft.... De reden van deze verandering. Ik was de laatste dagen nogal ziek; ik weet niet te best wat: iets aan het hart, zonder hoesten, zonder enige pijn in de borst, deed de minste beweging mij hijgen tot bijna op het punt van bezwijming.

Een of twee dagen geloofde ik dat het het einde was. Maar de goede God heeft het niet gewild.

Nu gaat het veel beter en de verbetering wordt met de dag duidelijker...Maar ik houd me volledig onbeweeglijk, een absolute rust en ik zie dat ik alle werk een hele maand zal moeten onderbreken; dan daarna meer gematigd werken dan ik het deed en zonder zoveel wakker te blijven 's nachts...Ik doe al het nodige om te herstellen, ik geloof dat dit mijn plicht is.... Maar dit brengt een grote vertraging mee voor mijn werken aan de Touareg-taal. Ik zal ze niet beëindigd hebben voor half mei; op dit tijdstip zal het zeer warm zijn tussen hier en Beni-Abbes; na deze schok verkies ik mij niet deze zware vermoeienis van een reis in volle zomer op te leggen, de zomer hier door te brengen, (waar het op 1400 meter hoogte zeer koud is) en slechts na de grote hitte naar Beni-Abbès te gaan.

Op 8 maart van datzelfde jaar 1908 schrijft Charles aan zijn nicht:

Ik ontvang een groot voorrecht van de heilige vader, en het overstelpt me met vreugde, het is de toelating om de heilige mis helemaal alleen, zonder assistent noch dienaar te mogen celebreren.

Sedert de eerste februari heb ik de heilige mis alle dagen kunnen vieren. Met mij gaat het goed, ik lijd niet meer, de eetlust en de slaap zijn weergekeerd, men heeft me vanuit In-Salah een berg voorraden gestuurd, vier maal meer dan ik gevraagd had; ik gebruik ervan en de krachten keren terug; ik heb het werk hernomen en het gewone leven, maar zachtjes en mij in acht nemend. Men is hier voor mij zeer goed geweest, temidden de Touaregs, toen ik einde januari ziek was.

Een interessante brief is deze van 25 maart 1908: daarin zien we zijn visie op de toekomstige missionering van de Touaregbevolking.

Ik heb geen Fransen gezien noch christenen sedert december. Ik verwacht mijn vriend Laperrine over ongeveer twee maanden....

Wat ik te midden van de Touaregs doe is maar heel weinig; er is op dit ogenblik geen kans om te trachten bekeringen te doen, maar eerder om de toekomst voor te bereiden.... Bid voor deze arme lieden...

Te midden een oceaan van kwalen schijnen de twee grootste te zijn het gemis aan onderricht en het gemis aan opvoeding.... Een graad van onwetendheid die hen ongeschikt maakt om het ware te onderscheiden van het valse en dikwijls het goede van het kwade...Men zou hen met missionarissen moeten kunnen overstromen die, eerder door vriendschappelijke gesprekken dan anders, stilaan hun gedachten over heel wat punten zouden rechtzetten...

Voor de religieuzen is er, benevens duizend andere moeilijkheden een zeer zware hier, eigen aan de Touaregs, het is de uiterste losheid van de zeden. De Touaregs zijn slechts muzelmannen met de naam en men kan zich moeilijk voorstellen tot welke graad van vrijheid van leven ze gekomen zijn...Bid voor deze arme lieden. Ik zie heel duidelijk wat er zou moeten en wat men zou kunnen, maar ik zie niemand om het te doen...Helaas! het is droevig om te denken, hoe weinig toewijding onze goddelijke meester vindt voor de zielen voor wie Hij al zijn bloed heeft gegeven en die zouden moeten bemind worden volgens deze maat... En doe ik zelf alles wat ik zou kunnen? Helaas! Ik ben er ver van. Bid voor mij en voor hen.

Op 4 juni schrijft broeder Charles

Het is noodzakelijk dat het land zou overdekt worden door paters, zusters en goede christenen die in de wereld blijven om contact te nemen met al deze arme muzelmannen, om hen zachtjes naderbij te brengen, om hen te onderrichten, hen de beschaven, en eindelijk wanneer ze mens geworden zijn er christenen van te maken: de muzelmannen kan men niet eerst tot christenen maken en ze daarna beschaven; de enige mogelijke weg is de andere, heel wat trager: onderrichten en beschaven eerst, daarna bekeren.... Maar hiervoor is er een inspanning nodig; het is niet zonder inspanning dat men langzaam de vier miljoen muzelmannen van Algerië tot Jezus kan brengen. In dit deel van de Sahara, waar ik alleen ben, van hier tot Beni-Abbès zijn er honderd duizend zielen. Bid hiervoor.... Want hoezeer men kan uitstellen gedurende eeuwen en tot het einde van de wereld wanneer het slechts gaat over het bouwen van kerken in steen, zozeer is de traagheid verboden wanneer het gaat om het redden van zielen die verloren gaan...

In dezelfde zin spreekt een brief van 21 september 1912

Bid ook voor al de muzelmannen van ons Noord-West Afrikaans rijk, dat nu zo uitgestrekt is. Het huidige ogenblik is ernstig voor hun zielen en voor Frankrijk.

Sedert de tachtig jaar, dat Algerije van ons is heeft men zich zo weinig beziggehouden met het heil van de zielen van de muzelmannen, dat men zou kunnen zeggen dat men er zich niet heeft mee beziggehouden. Men heeft hen in de onderdrukking gehouden en niets meer. Indien de Franse christenen niet begrijpen dat het hun plicht is hun koloniën te evangeliseren, is het een fout waarvoor ze rekenschap zullen afleggen..

Op 8 januari 1913 schrijft hij vanuit Tamanrasset

Ik ben bezorgd om Ouksem; hij is nog niet terug van zijn lange reis in de Damergou en ik weet dat hij zwaar ziek was van een koorts die onderweg heerste...

Het lexicon is klaar, alsook het werk waarvoor ik inlichtingen moest nemen bij bevoegden. Maar er blijft minstens nog drie jaar werk over om alleen te doen: kopiëren en ondertussen verbeteren. Alles zal gepubliceerd worden en ik stuur vandaag het begin, goed voor het drukken. Maar het zal noch door mij, noch onder mijn naam verschijnen; het zal door M. Basset, deken van de Faculteit Letteren van Algiers, uitgegeven worden, onder de naam van ons beider vriend M. de Motylinkski, gestorven in 1907 nadat hij hier met mij de zomer van 1906 had doorgebracht.

Tenslotte de brief die Charles schreef op de dag dat hij zou worden gedood; 1 december 1916

Dank, mijn zeer lieve moeder, voor uw brieven van 15, 20 en 26 oktober, die deze morgen aankwamen, alsook voor de doos cacao; u blijft uw oude zoon verwennen!

Ik hoop, dat wanneer dit schrijven bij u aankomt, heel kort na 1 januari, Magd. en Jean, de eerste beter en beter, de tweede in perfecte gezondheid zullen zijn en dat uzelf het niet te slecht zult maken. Hoe

zoudt u het gewicht van de jaren niet voelen, u voor wie ze sedert zo lang door de beproevingen, meer dan dubbel tellen. Hoe zoudt u zich niet vermorzeld voelen na de angsten van deze twee en half oorlogsjaren en de voordurende bekommernis voor Frankrijk en voor Jean!

Dit lijden, deze bezorgdheden, oude en nieuwe, aanvaard met gelatenheid, opgedragen aan God in vereniging met en ter intentie van de pijnen van Jezus, zijn niet het enige maar het meest waardevolle, dat de goede God u aanbiedt opdat u met gevulde handen voor Hem zoudt aankomen.

Zonder twijfel vindt u zelf dat uw handen ledig zijn en ik ben er zeer blij om, maar ik heb wel de vaste hoop dat de goede God uw mening niet zal delen; Hij heeft u te veel laten delen van Zijn kelk hier beneden en u hebt hem te trouw gedronken, dat Hij u ook niet een zeer groot deel zou geven van zijn hemelse glorie. Onze verwerping is het machtigste middel dat we hebben om ons met Jezus te verenigen en goed te doen aan de zielen; Sint Jan van het Kruis herhaalt dit bijna op elke regel. Wanneer men kan lijden en beminnen kan men veel, kan met het voornaamst wat men kan in deze wereld; men voelt dat men lijdt, men voelt niet altijd dat men bemint en dat is een grote smart te meer! Maar men weet dat men zou willen beminnen en willen beminnen is beminnen.

Men vindt dat men niet genoeg bemint; wat is dit ware; men zal nooit genoeg beminnen, maar de goede God, die weet uit welk slijk Hij ons gevormd heeft en die ons bemint veel meer dan een moeder haar kind kan beminnen, heeft ons gezegd; Hij die niet liegt: dat Hij iemand die tot Hem komt niet zou verstoten.

U voelt hoezeer ik denk aan u, aan Magd., aan Jean, zonder Francois te vergeten en hoe ik van ver bij u ben in Issarts. Ik weet wat het ontberen van die mis kan kosten; het zal voor u een verdienste te meer zijn, ik zal nog meer aan u denken als ik de mijne opdraag.

Herinner Magd. en haar kinderen aan mij. U weet dat uw oude oudste zoon met heel zijn hart u toegewijd is in de Hart van Jezus...

Johan Goemaere

Niettegenstaande het christendom een staatsgodsdienst is, blijft de kerk bestaan na de ondergang van West-Romeinse rijk. Dit komt omdat de bisschop in de heel wat steden bleven, waar de politieke leiders vluchtten. Waar een bisschop sneuvelt, wordt hij vervangen in de geordende kerk. De Germaanse invallers die levensruimte zoeken en zich hier en daar vestigen zien dat ze niet om de bisschoppen heen kunnen om orde en vrede te handhaven. Daardoor gaat de kerk niet ten onder met het Romeinse Rijk. Dit is in een notendop wat Pierre ons bracht.

Daarnaast maakten we tijd voor gebed, met elkaar en ook door deelname aan gebedsdiensten bij de paters. Een moment van stil worden voor de Heer in de dagelijkse aanbidding. Dit omkaderd door liederen en muziek. Ook stille tijd om de conferenties te doen bezinken en uitwisseling in fraterniteiten. De woestijndag, die ons bij

onzelf bracht. Het zijn de andere elementen die de retraite zo rijk maken. Sommigen van ons vonden het spijtig dat niet meer van onze fraterniteitsbroeders die rijkdom wilden meemaken.

In wat volgt, brengt Roland nog wat indrukken in de rand:

IN DE RAND VAN...de retraite Juli 2010.

“Il y a longtemps que je t’aime”

Een boek tussen zo vele andere in de boekenwinkel van Wavreumont.

Toch kon ik er niet naast kijken.

Wat anders bracht mij ertoe dit jaar weer een week vrij te maken voor het zaadje dat sinds lang in ons hart werd uitgezaaid?

Op een stuk tarmac naast de oprit hebben tere plantjes zich door de harde laag heen gewerkt.

Of hoe het zwakke en broze vaak over meer overlevingskracht beschikt dan het uiterlijk sterke. Dus maar de moed niet opgeven!

*Als de zon zakt achter de heuvel, worden de **schaduwen** lang.
Als het licht der waarheid wijkt, krijgt het onware de bovenhand.
Maar morgen is de zon er weer, ook de leugen wordt dan ontmanteld.*

*Als de **mist** over het weiland hing, kwamen de bomen op de voorgrond
duidelijker naar voor.
Contrasten versterken de zichtbaarheid van goede mensen.*

***Kleefkruid** kronkelt doorheen het struikgewas, ook door heen de brandnetels.
Zo zoekt het zich ook te beschermen tegen wie het wil uitrukken.
Is dit geen oorlogsstrategie?*

*Nog **schaduwen**.
Soms kruisen we elkaars schaduwen:
we zien dan alleen de kleine kanten van de anderen.
Soms overlappen we elkaars schaduwen:
wij zijn toch allen in hetzelfde bedje ziek.
Tot een auto over mijn schaduw rijdt...
goddank doet het geen pijn.*

***Wit-zwart** zijn de koeien van Stavelot geplekt.
Zouden ze ook zo denken?
Zo niet liepen ze zeker niet gezellig samen te grazen.*

***Dode mol** op mijn pad:
Arme mol, je hebt de grond voor anderen gegraven
en ligt nu bovengronds te verteren.
Te veel gewerkt loont niet...*

*Hij is 89 jaar en zit al in de vroege morgen in het zonnetje,
eigenlijk al veel vroeger,
want om 4 uur begint hij al aan zijn morgengebed.
'Ik was vroeger **ontvanger** in Stavelot', zegde hij.
Blijkbaar ontvangt hij nog alle dagen...genaden.
Je moet alleen maar bidden met open en lege handen.*

Woestijndag doet denken...

*Richting Stavelot op de Ravel,
waar vroeger de trein door een kilometerlange **tunnel** reed.*

*De verlichte tunnel doet me denken aan een scanner die me van bovenuit onderzoekt:
wat ben ik nog waard?*

Vingerhoedskruid langs de berm van het bos.
Wat scheelt er aan mijn 'Fingerspitzgefühl'?

Gedenksteen in Stavelot:
"Hier werd de vijand in 1944-45 tegengehouden?"

*Maar niet het vijand-denken,
dat bij elke angstimpuls weer het gezond verstand in de klem neemt.*

Op terugweg.

*In volle vaart vliegt een vrachtwagen mij voorbij.
Mijn pet geraakt in ene stroomversnelling en valt 5 meter voor mij neer.
Dit klopt: onze gedachten lopen onze daden altijd ene hele eind voorop.*

Trouillianica

Onze spreker, priester Pierre, nam ons mee doorheen bijna 7 eeuwen van de christelijke oudheid. In de loop van zijn acht conferenties 'broeide' hij enkele van wat ik noem 'Trouillaanse' woorden of gezegden 'uit!' In navolging van de 'Decrooïsmen' (typische gezegden, woorden en uitdrukkingen van de 'blauwe' politicus Decroo, vader van!) wil ik spreken van enkele 'Trouillianica' of 'Trouillaanse fioretti of pretiora'.

1) **Salamipolitiek:** politiek van stapsgewijze politieke, culturele of maatschappelijke inperkingen. (Denk maar aan de Sovjet-Russische politiek na de Eerste wereldoorlog. De Kremlimleiders organiseerden dan schijnverkiezingen met één 'Eenheidspartij': de socialistische (een: communistische) partij, 'nam' alle andere partijen (vroegere democratische partijen: katholieke, sociaal - democratische en liberale) op in haar 'moederschoot'. Dat is alles behalve van harte, laat staan democratische gebeurd! Zodoende kwamen alle Midden-Europese landen 'onder hun bescherming', dit wil zeggen onder de 'volksdictatuur'(!) van het Sovjet-Russische 'broederschap'.)

Op welk gebeuren dat sloeg weet ik niet meer maar 't is goed gevonden. (*Noot van de redactie: de 'salamipolitiek' werd toegepast op de Pax Romana: elke religie werd opgenomen in het Romeinse bestel. De feestdagen van de religie toegevoegd werden aan de officiële feestdagen. Na verloop van tijd waren er*

meer feestdagen dan werkdagen. Als het ware een 'salami' samengesteld uit alle religies van het Romeinse Rijk)

2) Een **'kelderkeukenkerk - mentaliteit'**: naar (gedeeltelijke) analogie met de huizen, waarin de eerste (vervolgde) christenen samen kwamen om in het verborgene en in de anonimiteit eucharistie te vieren, zo willen óók 'bevlogen' christenen op onze dagen doen. Geen christendom dat zich 'trionfalistisch' manifesteert maar zich in de anonimiteit. Volgens hen moet de Kerk zich in de sacristie terugtrekken en zich politiek, sociaal-economisch en zelfs cultuur afzijdig houden...

3) **'Uit het oude ei gebroed'** wordt gezegd over christenen die hun heidense oorsprong bleven bewaren, zoals 'heidense' offers brengen of dito praktijken verder deden.

4) Een heidense criticus van Monica, Augustinus biddende moeder, zei van haar dat ze **'een zuipschuit' (!)** was. Misschien dacht deze criticus aan het soms overvloedig plengen van wijn op de graven van gestorvenen.

5) Een **'tongbreker'**: een zeer moeilijk uit te spreken woord, zoals de fameuze vulkaan op IJsland. De spreker gaf een voorbeeld in oorspronkelijke schrijftaal, het Grieks: **'ptoiotrophion'** = 'armenhuus'.

6) Een laatste 'snoepje': **'Het Romeinse Keizerrijk lag in de touwen.'** Het West-Romeinse Rijk werd bedreigd door de invallende Germanen.

Met genoegen opgetekend.

P.S. Ik persoonlijk vond het heel goede retraite op alle vlakken: broederschap, de positieve sfeer, de gezamenlijke gebedsmomenten en eucharistie, de aanbidding, de gastvrije en mensvriendelijke monniken, de prachtige natuur,

overgoten door een hoogzomerse zon; het lekkere eten, de persoonlijke gesprekken tussenin en de boeiende, zeer onderlegde Pierre Trouillez.

Jef Gailliaert

EEN WEEK IN VIVIERS

Een boeiende plek.

Charles de Foucauld, de zwerfer door het leven, heeft zich aan niet veel plaatsen vastgeklampt als draaipunten. Sint-Augustin, de kerk van zijn bekering, zijn nicht en Abbé Huvelin was zo'n draaipunt. Viviers, Mgr. Bonnet, een bisschop

die hij nodig had om tot priester gewijd te worden, was ook zo'n rustpunt en keerpunt in zijn leven.

Daar mochten wij een week vertoeven. Een droom van de Europese fraterniteit om priesters samen te brengen op zo'n betekenisvolle plek, werd aldus vervuld. Het was niet slecht gedacht, even een rustpunt in de vakantie, een plaats om oude vrienden te ontmoeten. En te bezinnen hoe broeder Charles een inspiratie kon zijn voor ons diocesaan priester-zijn. Van 24 tot 30 juli waren we samen getroeft in het seminarie van Viviers, een schilderachtig, historisch stadje aan de Rhône.

Gekend volk

Eerst werd het gelukkig weerzien en kennis maken met een deel 'oude broeders' van de priesterfraterniteit.

Mgr. Luigi Betazzi, oud-bisschop van Ivrea, heeft een heel verleden: de stichtingsjaren van de priesterfraterniteit, de eerste algemene samenkomst in Taybeh waar de eerste regels werden vastgelegd, was zijn visitekaartje. Het Vaticaanse concilie waar van hij nog drie sessies heeft meegemaakt- een relikwie van het concilie noemde hij zich- en hij peroreerde zo graag zijn denken aan de hand van vier grote conciliedocumenten.

Zijn beste herinnering gaat uit naar zijn verbondenheid met de 'kleine bisschoppen', die onder stimulans van Guy Riobé, vanuit verschillende werelddelen de spiritualiteit van Broeder Charles belichaamden. Een handjevol ervan zijn nog in leven.

Ierland, Italië, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Zwitserland, Vlaanderen waren met enkele priesters vertegenwoordigd, Frankrijk uiteraard met een heel deel. Dan vonden we nog wel iemand uit Malta, Nederland, Burkina Faso, Kameroen: een bonte groep oude bekenden en wat nieuwe gezichten.

Een belangrijke plek

in de levensoriëntatie van onze roerganger was vast Notre Dame des Neiges, waar Charles intrad om noviciaat te doen in 1889: Trappist worden met de droom van arme monnik te zijn in Akbès. Dit werd de eerste uitstap in onze rijke week. Opvallend is dat Br. Charles sinds zijn zaligverklaring in 2005 voor de abdij een belangrijk uithangbord is geworden naar pelgrims en toeristen toe. Een kleine tentoonstelling vertelt heel veel over deze boeiende man, die na zijn omzwervingen hier kwam dromen om priester te worden. Vanaf september 1900 tot zijn wijding op 9 juni 1901 bereidde hij er zich in

eenzaamheid voor op die wijding en dan tussen juni en september op zijn afreis naar de Sahara: een vreemde roeping die in de vele herinneringen in die abdij tot leven komt.

In de kleine kapel vierten we met allen samen en voelen ons haast in de kleine kapel van Beni Abbès.

André Rostand, priester op rust in Viviers die zoveel heeft gestudeerd over br. Charles kon ons op zijn spitante en prettige wijze binnenvoeren in het onderwerp: Charles, een atypische diocesane priester volgens een tekst van Abbé Jauffrès in 1917 en naar een voordracht van Paul Pouplin in 2001.

Onze geëigende wegen

Bij elke samenkomst horen de fratgroepen met levensherziening en woestijndag.

In onze week mocht dat zeker niet ontbreken; want in zo'n streek, met zo'n wereld vol herinneringen konden we niet alleen oppervlakkig toezien maar ook aan mekaar vertellen wat de spiritualiteit van Br. Charles ons allemaal al gegeven heeft.

Een woestijndag kon je vast op vele plekken vorm geven, maar met een 15-tal hadden we toch het beste deel gekozen. Niet zover hier vandaan ligt de Trappistenabdij

van Aigebelle: een stijlvolle abdijkerk om tot rust te komen, een sprekende omgeving vol stilte.

Tibherine

Maar adembenemend was voor mij de kunstvolle maar zeer eenvoudige kapel met voorstelling van het drama van Tibherine. Pater Christian en anderen zijn vanuit deze plek opgeleid en naar Afrika vertrokken.

In simpele beelden en teksten en muziek werd het drama van mei 1996 opgeroepen alsook de gedachtenis aan zoveel anderen die in Algerije als getuige van hun vriendschap met het moslimvolk hun leven hebben gegeven. Ook rond dit thema mochten we een dag later een DVD-reportage bekijken, vooral gecentreerd op de roeping en het leven van Christian de Chergé.

Een topper

Naast de inhoud van alles wat ons werd aangebracht, was wellicht meest

bemoedigend: de gezamenlijke viering en aanbidding, maar ook de vele gesprekken en aan tafel en onderweg.

Jawel, zo'n initiatief was een schot in de roos en is voor herhaling vatbaar. Een van de zes Vlamingen die er mochten van genieten,

Amand.

KLEINE ZUSTERS

Bogota... zon en wind en berglucht...

Zon en wind en berglucht... het hoort aantrekkelijk, het doet denken aan vakantie! Als we rondkijken zien we bergen, een deel van de mysterieuze Andesbergen, die een gemiddelde hoogte hebben van 4.000 m met pieken tot 6.000 m. Nog mooier zicht hebben we van op de enkele vierkante meters dak boven onze fraterniteit, waarop we niet mogen zitten, maar wel de was drogen. De stad Bogotá ligt werkelijk in de

omarming van bergen. Op enkele uren tijd wisselen deze van kleuren, van levend groen tot onheilspellend donker, naargelang het spel van zon en wolken. De natuur is hier genereus wat schoonheid aangaat. De bergen geven plaats aan rijk en arm, aan bezitters en geplunderden, aan huisjes van afvalmateriaal en aan verborgen en bewaakte luxueuze residenties.

Bergen oefenen op ons mensen een fascinerende invloed uit. Het zijn symbolen voor wat ons overstijgt in grootsheid. Daarom zijn het behalve toeristische aantrekkelijkheden ook plekken die uitnodigen tot bezinning.

Vanuit ons keukenvenster, dat daarbij nog maar de helft open kan, zien we twee bergtoppen met op elk een heiligdom. Op de ene berg werd het pelgrimsoord van Monserrate gebouwd. Daar wordt de "Gevallen Heer" vereerd. Op de tegenoverliggende top ligt het heiligdom van "Nuestra Señora de Guadalupe", de donkere Lieve-Vrouw van Guadalupe, Mexico, met trekken van de inheemse vrouw. Ze wordt vereerd als "De koningin van Mexico en de keizerin van Amerika". Het verhaal wil dat ze in 1531 vier maal verscheen aan een inboorling, Juan Diego, aan wie ze een boodschap toevertrouwde voor de primaat-bisschop. Een veelzeggend iets.... Reeds in 1640 bouwde men in Bogotá het heiligdom van de Guadalupe. De Gevallen Heer en La Guadalupe worden de twee wachters van de stad Bogotá genoemd.

De wachters op de toren hadden in vroegere tijden een uitzonderlijke opdracht: zij waren verantwoordelijk voor de veiligheid van de stad. Zij stonden letterlijk op de uitkijk en moesten de horizont afspeuren om tijdig te waarschuwen voor de vijand die altijd een bedreiging betekende voor de stad en het leven van haar inwoners.

Vandaag zijn deze twee heiligdommen nog altijd druk bezochte plaatsen. Veel leed, zorgen en dankbaarheid worden er dagelijks in geloof achtergelaten. De

“vijanden “ van het leven zijn niet langer zichtbare, vreemde legers, het zijn eerder sluipschutters, onzichtbaar maar even bedreigend en dodelijk, met namen als drugs, onrechtvaardigheid, armoede, intern gewapend conflict enz.. De mens van eeuwen terug had reeds de ervaring die ze verwoordden in gebeden die wij psalmen noemen: “Vertrouw niet op vorsten die mens zijn als wij, zij gaan het geluk niet schenken”... een ervaring die wij meer dan ooit vandaag delen. Daartegenover staat het Mysterie, het geloof in de belofte van liefde, troost en vrede. Bij de “Gevallen Heer” en de Guadalupe zoeken en vinden mensen de kracht om dag na dag te leven met vragen en vaak zware lasten.

Deze twee bergtoppen met hun heiligdommen geven ons woordeloos hun boodschap door: behoed het leven, waar en in onder welke vorm het zich ook aanbiedt, bewaak de vriendschap, bouw aan gemeenschap, aan fraterniteit.

Het is een opdracht waarvoor we samen én persoonlijk borg staan.

Hier in Bogotá werd ons de mogelijkheid geboden om aan die opdracht te werken binnen een project van religieuzen dat tot doel heeft: “VORMING EN INTEGRALE ONTWIKKELING VAN KINDEREN DIE LEVEN IN SOCIAAL EN ECONOMISCH KWETSBAAR SITUATIES, OPVANG VAN FAMILIES EN OPBOUW VAN GEMEENSCHAP, IN DE BARRIO SANTA VIVIANA, CIUDAD BOLÍVAR, BOGOTÁ”

Die sociaal en economisch kwetsbare situaties treft men aan in gemarginaliseerde gezinnen en in families gevlucht voor het geweld (de verplaatste families).

Het is Sabine Bogaert die meewerkt in dit project. Ze vertelt wat haar het meest treft in dit werk met kinderen en hun families en hoe ze hierin het charisma van de Fraterniteit beleeft.

9.30 u: fluitsignaal en aftrap... 25 kinderen rennen roepend, scheldend, stampend achter de bal aan, en delen daarbij schoppen uit aan al wie hen in de weg loopt, want ze hebben maar één doel: de bal in hun doel te krijgen om dan, zoals de grote voetbalsterren over het terrein te hollen en in mekaars armen te springen. Ik fungeer als scheidsrechter. Een zware taak, want het spel loopt dikwijls uit op vechten en probeer dan maar dat kluwen vechters te scheiden en opnieuw richting te geven aan het spel.

De “voetbalmatch” is een goed voorbeeld van wat zich afspeelt in het leven van deze kinderen. De meesten onder hen vechten om voedsel, om een slaapplek, om wat aandacht en genegenheid, van wie dan ook. Eén van de kinderen deed de volgende uitspraak: “ Profe (=juf), ik geloof dat de hemel bestaat, want als jij van mij houdt en ik van jou, dan is dit de hemel.”

Woorden die mij recht naar het hart gingen!!

Ik vernoem hier 25 kinderen, maar het project helpt nu 150 kinderen, van kleuters tot adolescenten. De uitbreiding, wat ruimte en personeel betreft, hangt volledig af van de giften, dus van de solidariteit van medemensen.

Veel van onze kinderen leven in een rancho, soms te klein om onderdak te geven aan de hele familie, laat staan aan iedereen een plaatsje te bieden op een matras. Het kan niet anders dan dat deze opeenhoping tot huiselijk geweld leidt. We hoorden daarnet op t.v hoe het werkloosheidscijfer stijgt. Heel wat families hebben gewoon geen inkomen. Het dwingt hen heel creatief te zijn, uit te vinden wat ze kunnen maken of verkopen, om dag na dag toch iets als inkomen te hebben, want overal zijn er kinderen die wachten op eten. In de "informele arbeid" (mooie benaming voor een harde werkelijkheid) zijn de kinderen vaak een belangrijke schakel. Ze worden ingezet om afval te verzamelen, te sorteren, om snoepjes per stuk te verkopen, wasmachines af te leveren die per dag kunnen gehuurd worden enz... Soms bedelen ze gewoon of wachten op een muntstukken als beloning voor hun liedje. Door de kinderen op te vangen in het centrum, houden wij hen van de straat af, waar andere interesses op zoek zijn naar jonge slachtoffers, zowel onder de meisjes als onder de jongens.

In het centrum krijgen ze bijscholing of inhalingsklassen. Sport, muziek en Engels staan ook op het programma. Het doel is eigenlijk de families en hun problemen te leren kennen, want stuk voor stuk zijn het "getroffen" gezinnen, en hen te helpen bij de de moeizame integratie in een nieuwe omgeving, in harde omstandigheden.

Het treft mij telkens met hoé weinig middelen mensen toch in staat zijn te overleven en dat waar wind, kou, stofwolken of modderpoelen, het dagelijkse leven nog moeilijker maken.

Waar komen deze mensen vandaan? Waarom gaan ze "wonen" daar waar vaak letterlijk "straten en wegen eindigen"? Voor velen hier en elders op de wereld, is er "geen plaats in de herberg"...daarom trekken ze naar "het open veld", zoekend naar beschutting en veiligheid.

De algemene aanduiding "gemarginaliseerde gezinnen verplaatste families" valt hier voor mij weg. Ik sta oog in oog met moeders, kinderen, mannen, jongeren die allemaal de littekens dragen van, ofwel geweld gepleegd op familieleden of van armoede zonder uitzicht.

Binnen het project wordt hard gewerkt aan vreedzaam samenleven. Alle activiteiten willen meehelpen aan het op gang brengen van processen van verzoening. We weten het al: geweld is een spiraal. Het vreet ons aan van binnen. Verzoening bewerken vraagt constante aandacht van ieder die er werkt.

Het project heeft een heel bepaald doel, maar het zijn de concrete noden, en we ontdekken ze gaandeweg, die ons de weg tonen. Daardoor evolueert de inhoud van mijn werk voortdurend. Aanvankelijk kreeg ik een taak in het onderwijsgedeelte. Nu gaat het er veeleer om aanwezig te zijn bij de kinderen, hen te begeleiden in sportactiviteiten, de families te bezoeken, te helpen met het in orde brengen van officiële documenten, en hen te begeleiden naar de verschillende instanties. Zo leer ik ook Bogotá kennen. Kinderen die nog niet geregistreerd zijn, en dus niet bestaan, kunnen natuurlijk ook geen plaats krijgen in de scholen, dus is het van groot belang dit eerst en vóór alles in orde te maken. Het is iets waarin véél tijd kruipt, maar áls het in orde komt gaat er een nieuwe deur naar de toekomst open, voor het kind en voor de familie.

De waarde van het kind staat werkelijk centraal en alles wordt in het werk gesteld om kinderen de middelen te geven om vooruit te komen in het leven. Vorming en studie is een onontbeerlijke hulp om uit de marges van de samenleving te geraken.

Om die gedachte bij kinderen, jongeren en ook ouders, ingang te laten vinden is er een inrijpoort nodig en deze is de basisbehoefte aan voedsel. Trouwens niemand kan studeren of werken zonder dagelijks voedsel. De kinderen krijgen daarom elke dag een ontbijt en een middagmaal. Voor de families is het alvast één mondje minder om te voeden, van maandag tot vrijdag.

Wat ontdek ik in dit werk?

- De waarde dat het leven heeft voor al deze mensen. Hoe ze vechten om te overleven. Hoe hard het ook is, ze vinden er zin in, willen vooruit.
- Het belang van de spontane, korte contacten. Op mijn vele tochten door de wijk leer ik steeds meer mensen kennen en waarderen, doorheen een groot, een vraag, even blijven staan...

Ik heb altijd als kleine zuster geopteerd om als arbeidster te werken en in solidariteit aanwezig te zijn bij mensen op het arbeidsmidden.

Nu sta ik in een andere positie. Ik heb weinig of geen keuze wat arbeid betreft, want de werkloosheid is groot. Toch kan ik ook in dit project aanwezig zijn als "kleine zuster van Nazaret" en leven vanuit het charisma, met de sterke accenten:

- in elke mens een kind van God zien
- op weg gaan in vriendschap, hier en nu met kinderen en hun families
- aanwezig zijn bij de kwetsbare en gekwetste mens.

Al dit leven kan ik meedragen en delen in de fraterniteit. Het zijn ook onze dagelijkse gebedsintenties.

In dit werk krijg ik heel dikwijls Gods zegen van de mensen. Het roept mij op om zelf "zegen" te worden voor anderen.

Tot hier het verhaal en een stuk leven van Sabine Bogaert.

GEBED VAN OVERGAVE

Vader,

Ik verlaat mij op U,
doe met mij wat Gij goedvindt.

Wat Gij ook met mij doen wilt,
ik dank U.

Tot alles ben ik bereid, alles aanvaard ik,
als Uw wil maar geschiedt in mij
en in al uw schepselen:
niets anders verlang ik, mijn God.

Ik leg mijn leven in uw handen,
ik geef mij aan U, mijn God,
met heel de liefde van mijn hart,
omdat ik u bemin,
omdat het voor mij een noodzaak
van liefde is mij te geven,
mij zonder voorbehoud op U te verlaten,
met een oneindig vertrouwen:
want Gij zijt mijn Vader.

Béni Abbes: soldaten bijstaan bij plaatselijke onlusten en blijven dromen van Marokko

Broeder Charles heeft een heel druk levensprogramma in Béni Abbès. “Meer dan 100 personen kwamen me vandaag opzoeken. Ik heb amper de tijd om te bidden. En toch... de stilte van de natuur nodigt er mij toe uit. Ook is er nog niemand die met mij hier wil komen samen leven.” Met geld van zijn familie

koopt Charles een tweede en derde slaaf vrij. De jonge Abd-Jésu, 3 1/2 jaar, was intussen gedoopt. Paul Embarek was 15. Hij zal later getuige zijn van de moord op Foucauld.

Charles droomt er nog steeds van terug naar Marokko te gaan. Hij wil er een ‘fraterniteit’ stichten. Drie dingen zou hij aan zijn medebroeders vragen: bereid zijn om te sterven door onthoofding; bereid zijn om te sterven door honger en ondanks zijn eigen onwaardigheid, bereid zijn hem te gehoorzamen. Je merkt hieruit hoe radicaal Foucauld was.

Hij was ook priester in hart en nieren. Bij plaatselijke oorlogjes tegen plunderende benden van Moulay Musthapha, ging het er hard aan toe. De Fransen moesten proberen de orde te handhaven. Soms sneuvelden soldaten. Hele groepen strijders waren uit op vernieling. Foucauld hoort ervan in Béni Abbes.

“Er zijn mensen die lijden en sterven, zonder priester. Mijn plaats is daar,” zegt Foucauld tegen een Frans officier. “Neen, het is veel te gevaarlijk! Ik geef je geen paard en geen groep soldaten om je te beschermen.”

“Dan ga ik alleen. En hij gaat, alleen op stap. Tot ze dan toch een paard achtersturen en een begeleider! Weer heeft Foucauld het gehaald door zijn koppigheid! Nog een belangrijk iets: wanneer ze door de woestijn rijden op hun paard, is de begeleidende soldaat heel bekommerd dat de dieren niet te vermoeid geraken. Foucauld wil rusten, maar niet langer dan een half uur. Want de mensen zijn stervende... en hij móét bij hen zijn! Hij

staat dan ook gewonde en stervende soldaten bij. Hij spreekt hen over God die hen trouw blijft. Hij hoort hun de biecht en geeft ze het sacrament van de zieken. Terug in Béni Abbes is het weer het gewone drukke leven. Maar nog steeds hoopt hij naar Marokko terug te gaan. Door de politieke omstandigheden kan dit niet. Hij probeert het dan maar via een Marokkaanse vriend die hij nog kent van uit de tijd van de grote ontdekkingstocht doorheen het land. Maar Bou Rhim laat niet van zich horen... Druk op leiders helpt ook niet. Tot er iets belangrijks gebeurt dat zijn hele leven zal veranderen.

Inderdaad. Laperrine, die Foucauld nog kende van de officie-renschool, komt onverwacht op bezoek. "Ik heb je nodig," zegt hij.

Inderdaad. Laperrine, die Foucauld nog kende van de officie-renschool, komt onverwacht op bezoek. "Ik heb je nodig," zegt hij.

Foucauld weet wat hij wil. Hij zal er alles voor proberen. Hij geeft niet op. Hoe zit dat bij jou? Ben je bereid om je in te zetten voor wat voor je belangrijk is?

LIEF EN LEED

Geboorte

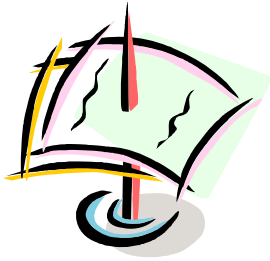
Rita en Pol Vanneste-Tyberghien uit de groep te Brugge zijn heel gelukkig met hun 5de kleinkind. Kūmi, geboren op 4 maart 2010 is het dochtertje van Heidi Vanneste en Davy Devuyst en het zusje van Michiel en Siemen.

Een dikke proficiat aan de fiere (groot)ouders!

Overlijden

- Op 20 juni j.l. overleed in het A.Z. te Turnhout: Mevrouw Maria Van Den Plas, echtgenote van August-Ambroos Bolckmans, moeder van Stan Bolckmans uit Deinze. Maria was geboren te Rijkevorsel op 26 juli 1935.
*Dag Moeke, we blijven achter, verdrietig en onrustig
want na die lange intense strijd heb je je laatste gevecht verloren.
Ons blijft nu een herinnering om te koesteren.
Van wat de natuur ons biedt, de schoonheid van de bloemen,
de zang van de vogels, de geur en de smaak van al je kruiden,
je zorg voor de katten en de kippen...
Gods schepping, van klein tot groot: je hield en je genoot ervan.
Je kon oprecht en intens luisteren naar wat er achter de klank van onze
woorden lag, je doorzag de schijn van onze gebaren.
Op het einde vond je het moeilijk om de zorg voor je gezin los te laten...*
- Op 9 juli overleed te Kortrijk: Mevrouw Monique Ollivier, de zus van zr. Trees Ollivier. Monique werd geboren te Halluin in Frankrijk op 23 september 1924.
- Op 8 juli overleed Patrice Rice (Argentinië) te Miami na een hartaanval. Hij was samen met zijn echtgenote, Fatima een sterk geëngageerd lid van de internationaal team van de seculiere fraterniteiten.
- Uit Tamanrasset bereikte ons volgend triestig nieuws. Rania, 32 jaar, kwam om in een verkeersongeval op maandag 9 augustus. Als moslima gidste ze de plaatsen in het voetspoor van broeder Charles en gaf een getuigenis naar aanleiding van zijn zaligverklaring.

Dankbaar om hun vriendschap bidden wij in verbondenheid.

DATA OM NIET TE VERGETEN

Seculiere fraterniteiten

Zondag 17 oktober 2010: Oost-Vlaamse Fratdag in de Reinaertstraat te Gent met E.H. Luc Frenay, teamlid van de priesterfraterniteit.

Priesterfraterniteiten

zondag 26 - maandag 27 december 2010: Kerstreco te Waasmunster met Guido Debonnet als predikant.

zondag 10 - maandag 11 april 2011: Paasreco te Waasmunster met Helmut Schmitz als predikant.

zondagavond 10 – zaterdagmorgen 16 juli 2011: Vakantieretraite te Gouville (Frankrijk). Er zijn nu al 5 geïnteresseerden, gaat door als we met 8 zijn. Laat dus iets weten of je mee wil bij Jan Sevenhant.

maandag 1 augustus 2011: Woestijndag bij de paters Josefieten in de Pachterstraat 52 te Geraardsbergen van 10 tot 17uur.

zondag 8 juli tot zaterdag 14 juli 2012: Retraite in Wavreumont.